

Den senere tids røre om Antonia Bird og Jimmy McGovern's film om miljøet omkring katolske præster i en fattig del af Liverpool vidner ironisk nok om, at filmen har ret i sin påstand om, at tolerancen kan ligge på et meget lille sted i den stadig temmelig tvivlsomme institution. Filmen er på den måde et plets kud, men den er i det hele taget værd at kigge nærmere på.

af Maren Pust

FILOSOFI I KLARTEKST

Der kan være noget uendelig smukt ved en film, hvis skabere ikke er faldet næsegrus for denne verdens evige krav om småsmart nytænkning i udtrykket – filmsproget. Når summen af filmens mange elementer: dramaturgi, klippeprincip, skuespil, billedkomposition og -tekstur, lyd og særlige effekter, ene og alene stræber efter at formidle indholdet så klart som overhovedet muligt, da kan oplevelsen af værket gøre livet værd at leve. Det kommer naturligvis an på indholdets karakter – der er masser af historier og problemstillinger, der kan være så hamrende ligegyldige, og så hjælper det jo ikke meget, om formidlingen er nok så formfuldendt.

Den engelske film, *Priest*, der har oplevet at være genstand for gud-

og-hvermands kritiske blik på det store amerikanske marked, er nu på vej til de danske lærreder. *Priest* er instrueret af Antonia Bird, og hun formår at styre fri af de mange fælder, som efterhånden er strøet som landminer over skabelsesprocessens slagmark: Computerteknologiens fortræffeligheder ender for mangan instruktør med at være målet snarere end midlet og bliver i øvrigt undskyldt med betegnelsen 'underholdning'; i den anden grøft ligger de skæve vinkler, de kornede billeder, de selvsmagende klippeprincipper og ditto kameragange og roder rundt i et forsøg på at være banebrydende, alt imens den oprindelige kommunikationsintention – hvis der nogensinde var een – fortaber sig i larmen fra de imponerede

hurra-råb over bruddet med konventionerne.

Antonia Bird har noget på hjerte, og hun lider ikke af berøringsangst i forhold til det talte sprog, hvilket gør hendes film til en sand lise, fordi argumenterne bliver sagt i klartekst af de medvirkende. Det Bird – og naturligvis manuskriptforfatteren, Jimmy McGovern – ytrer sig om, er, som titlen antyder, kirken. Overfladisk set er det den katolske kirke, der står for skud, men reelt er det kristne livssyn grundlaget for tankegangen i filmen. Kransekagefigurerne i den katolske kirke er efter sigende blevet rimeligt rasede over *Priest*, hvilket ironisk nok bekræfter filmens udsagn, der går på, at størstedelen af både medlemmer og ansatte er nogle skinhel-

lige kynikere med en meget begrænset horisont.

Bird, der er skuespilleruddannet, har et fantastisk greb om personskildringerne i filmen. Men det hjælper selvfølgelig også på det, at manuskriptet ikke lægger folk usandsynlige ord i munden. *Priest* er hendes anden biograffilm, den første, *Safe* (93), vandt adskillige priser. Hun har arbejdet som henholdsvis skuespiller og instruktør ved teatret og har desuden instrueret flere TV-stykker – bl.a. den herhjemme så populære *Inspector Morse*. Bird bekender sig tydeligt til Loach traditionen, hvilket i øvrigt kommer til udtryk i og med, at hun benytter flere af de skuespillere, vi har set i hans senere film.

Kirken og næstekærligheden

Det er svært at beskrive, hvad *Priest* handler om, uden at afsløre historiens små overraskelser, og gør man det, berøver man samtidig tilskueren nogle oplevelser, som denne ikke bør snydes for. Derfor skal det da også blot være de generelle træk, der her omtales: En ung præst tiltræder sit nye embede i et fattigt arbejderkvarter i Liverpool. Han går højt op i sit kald og er ortodoks til fingerspidserne. Den unge mand kommer til at dele bolig med en ældre kollega, der også tager sit kald meget alvorligt, men som til gengæld er aldeles uortodoks – både i sit privatliv og i sit kirkelige virke. Omdrejningspunktet for de efterfølgende konflikter, der udspiller sig dels individuelt for de to præster dels mellem dem, ligger i diskussionen om kirkens ubrydelige regler versus det menneskelige hensyn: er det fx rimeligt, at et menneske udsættes for afskyelige lidelser, hvis dette kunne have været undgået med et enkelt brud på skriftefadrens tavshedspligt? Den unge, ortodokse præst taler i sin allerførste prædiken til menigheden om ansvarlighed, han opfordrer den enkelte til at tage ansvaret for egne synder fremfor altid at lade en syndebuk bære hele skylden for alt, der går galt i eens liv. Den moderne tids syndebuk, mener han, er begrebet 'samfundet' – vi siger, som tv2, at "det" samfundets skyld!". Men der går ikke længe efter denne tale, før præsten selv får svare kvaler med ansvarligheden. Han hører om nogle forbrydelser og er på grund af sin tavshedspligt ikke i stand til at gøre noget ved dem. Forbrydelserne

Side 24: Linus Roache beder i skikkelse af katolsk præst Vorherre om hjælp. Herover: Et uventet møde (th. Ken Loach skuespilleren, Robert Carlyle.). Til venstre: Dramatisk konfirmationsundervisning.

er af så grov karakter, at præstens egen mentale tilstand nok ville have haft det bedre med at gå ind og tage et ansvar for situationens udvikling, og dermed i ansvarlighedens navn at synde mod tavshedspligten. Han søger naivt hjælp til sit dilemma indenfor den kirkelige institution, men her får han blot det hykleriske råd, at han skal bryde reglerne en lille smule – lade en antydning falde. Ikke før det er lige ved at være for sent, får han den idé, at bede om hjælp hos de højere magter, og filmens krydsklipning mellem præsten i bøn og de forbryderiske begivenheder, der afbrydes nærmest ved en tilfældighed, kan efter behag tolkes som vor Herres uransagelige indgriben.

Filmens ærinde er altså ikke at betvivle Guds eksistens, men derimod om hvorvidt kirken som institution og vi som menighed overhovedet burde have lov til at kalde os kristne. Fortællingens persongal-

leri tæller først og fremmest typer, der i teorien besynger begreber som fred, næstekærlighed og barmhjerthighed, men som i praksis bruger kirkens love og regler til at beskytte sig mod situationer, hvor netop disse dyder er allermest tiltrængt. Som protestant i lille Danmark kunne man jo godt læne sig tilbage, idet man mumlede noget om at 'de er skøre, de katolikker' – men filmen handler ligeså meget om almenmenneskelig tolerance og respekt, om at se og afhjælpe lidelsen hos sine egne børn i stedet for udelukkende at bruge energien på at tale om at redde hele verden.

Priest (...), UK 1994. I: Antonia Bird. M: Jimmy McGovern. P: George Faber & Josephine Ward. F: Fred Tammes. P-design: Raymond Langhorn. KI: Susan Spivey. Mu: Andy Roberts. Medv: Linus Roache, Tom Wilkinson, Cathy Tyson, Robert Carlyle, James Ellis, Lesley Sharp, Robert Pugh, Christine Tremarco. Længde: 1 t. 43 min. Udl: Warner & Metronome. Premiere: 24.11.95